

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Acta Auctore anonymo. Ex Chronico Mettensis cœnobii et ejusdem
præfactorum Catalogo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

A *cepit fortasse, adjectis successive aliis aliisque: ut inter alios ostendunt Henricus rex, Mathildis regina, Otto rex, qui sæculo x floruerunt, et eidem libro inserti leguntur.*

Affectum
variis

18 *Post Uthonis mortem pacata cœnobio Mettensi tempora fluxisse videntur usque ad initium sæculi x, quo ab Hunnis seu Hungaris Bavaria insigni clade attrita est; cujus his verbis Reginonis continuator meminit: Anno Dominicæ Incarnationis cævi Bavari cum Hungaris congressi, multa cæde prostrati sunt, in qua congressione Luitbaldus dux occisus est. Et rursus paulo post: Anno Dominicæ Incarnationis cmx Franci in confinio Baviaræ et Franciæ Hungaris congressi, miserabiliter aut victi aut fugati sunt. In quo prælio Gebelhardus comes interit. Denique etiam annis 912, 913, 917 Alemanniam Hungari aut partim, aut integram igne ferroque, eodem teste, vastarunt: eadem autem clade Mettense cœnobium involutum fuisse, scribit Cælestinus Leutner in Historia monasterii Wessofontani pag. 59. Chronicon etiam, inquit, Nideraltahense conqueritur, Aaronis abbatibus tempore, si non anno cmvii, certe cmx vel cmxii vastata fuisse Orienti propiora Bojariarum monasteria, ad Superiorem et Inferiorem Quercum, Mettense, Osterhovense et alia.*

cladibus monasterium,
ab Henrico

B 19 *At non minorem cladem a collapsa disciplina monastica, ut temporum perturbatione non raro accidit, sæculo xii accepit Mettense cœnobium, imo penes Benedictinos esse omnino desit, teste Stengelio, cessitque canonicis secularibus Monasteriensibus (collegium habent hi Pfaffenmunster vulgo dictum prope Straubingam haud procul a Danubio versus Bohemiam montana et nemora silum) qui illud annis aliquot incolere. Desit autem penes Benedictinos esse Mettense cœnobium secundum Stengelium anno 1154, præsidente Gerberto. Qui autem Stengelius dicat id, imperante Henrico IV, ante annum 1154 diu defuncto, contigisse, non intelligo. Dissert a Stengelio Mettensium abbatum apud Hundium catalogus, qui sic habet: Gebelhardus an. 16. mens. 2. Obiit 2 Februarii anno mcx. Sublato et vivis Gebelhardo, tenuerunt monasterium Metten canonici in Pfaffenmunster annis l. Sed hos amovit anno mclvii Henricus I hujus nominis dux, et monachos restituit. Tum vero Berbertum (eundem puto, qui Stengelio Gerbertus est) memorat, quem Mettensi cœnobio, Benedictinis jam restituto, annis 25, mensibus 2, præfuisse, scribit, et anno 1181 vivere desisse: cum tamen Stengelius testetur, nusquam reperisse se, quis, cum restitutum Benedictinis cœnobium fuit, illius loci clavum tenuerit, in litteras aut monumenta relatum. Haud magnam esse catalogi citati fidem, jam dixi supra; sed neque Stengelio certam ego fidem præbuero asserenti, dictam restitutionem factam esse anno 1137, licet etiam Stengelio Hundianus catalogus adstipuletur.*

Austriæ mar-
chione,

C 20 *Etenim Henricus ille, quem veluti alterius fundatoris loco habent Mettenses cœnobitæ, Austriæ Marchionum postremus fuit; cui anno 1142 Conradus imperator Baviaræ ducatum, loco scilicet ante motu Henrico Superbo sibi rebeli, transcripsit. Tenuit hunc Henricus Austriacus a morte fratris sui Leopoldi, etsi haud satis pacate, usque ad annum 1155 vel 1156, quo Fredericus Enobarbus Baviaræ ducatum Henrico alteri, Superbi filio, postliminio reddidit: at, cum æquum non videretur Enobarbo, ut ducis titulo Austriacus careret, Austriacum marchionatum in ducatum evertit, singularibus prærogativis ornavit, ejusque limites extendit, adjecto Austriæ eo terrarum tractu, qui inter Enum Anasumque fluvijs interjacet. Cum itaque Henrico Austriaco ab anno 1136 nihil juris fuerit in reliqua Baviaræ parte, in eaque silum sit Mettense cœnobium, minus verisimile est, Benedictinos monachos ab Henrico jam Austriæ duce antiquis sedibus restitutos, relictusque id referri videretur ad id temporis spatium, quod inter annum 1142 et 1147 intereesit, quo ad bellum sacrum Henricus profectus est, vel ad illud, quod ab anno 1149, quo in Germaniam rediit, usque ad 1136 fluxit: qua de re sic scribit*

Chronicon Mellicense, auctore P. Anselmo Seramb, pag. 65: Henricus hujus nominis II, marchio Austria VIII, dictus cognomento JOHNSAMURGOTT, ob sibi familiare proverbium: JA SO MIA GOTT. Leopoldo fratri sullectus anno mclxii conjugio sibi sociavit viduam proscripti Henrici ducis Baviaræ, filiam Lotharii imperatoris Gertrudem, quæ tamen anno sequenti mclxiii diem clausit. His nuptiis id operatus, ut Conradi cæsaris consensu ducatus Bojariæ sibi restitueretur, contradicente Welfone, quem æmulum inquietum nactus, cujus tamen conatus secundis velitationibus elisit. Quo tempore avite pietatis hæres monasteria Schlierseense, Schlectordorfense, Schofflarnense restauravit, Neocellense ad Frisingam Præmonstratensibus fundavit, Mettense Benedictinis extradidit. Labente anno mclxvii expeditio pro terra sancta etc.

Auctore
J. B.

21 *Alteram denuo cladem Mettense cœnobium accepit anno 1256, quo, Stengelio teste, incendio perit, jacuitque vastatum usque ad annum 1064 (lege 1264) quo suis e cineribus Othonis Bavarorum ducis ope excitari cepit, ac tandem sub Conrado abbate, qui ab anno 1275 usque ad annum 1297 Mettense cœnobium administrasse legitur in citato sapientis Hundii catalogo, ejusdem Othonis munificentia ad umbilicum adductum est. Fragmentum diplomatis Othoniani, quo triennalis ab oneribus quibusdam immunitas Mettensibus cœnobitis conceditur, Stengelius citat, ex quo colligere liceat, quis fuerit Otho ille, quem comitem Palatinum Rheni et ducem Baviaræ vocat. In Theatro Genealogico Henningiano inter duces Baviaræ et comites Palatinos Rheni primus occurrit Otho, cognomento Illustris, Ludovici Severi ducis Baviaræ Superioris pater, Ludovici IV imperatoris avus. Præterea filium habuit Henricum nomine, Baviaræ Inferioris ducem; quem anno 1290 obiisse, Henninges scribit, relictis filiis tribus, Othone, Ludovico et Stephano. Othonem Illustris Mettense cœnobium readificasse, Germania sacra parte ii Bucelinus affirmat: at refellitur primum ex eo, quod Otho Illustris vel anno 1245, vel anno 1255, ut aliis placet, finem vivendi fecerit; atque adeo Othonis hujus et restituti monasterii tempora non congruant; tum ex eo, quod Otho in diplomate anno 1295 dato fratrum suorum Ludovici et Stephani meminisset; quod in Othonem Henrici filium et Baviaræ Inferioris ducem cadit. Si tamen annus, quo restitui cepit monasterium, a Stengelio, et annus mortis Henrici ab Henningio recto signatus est, Othonem, vico etiamnum parte, id beneficii Mettensibus monachis præstitisse, necesse est. Hac de monasterio Mettensi dicta sufficiant; de quo, qui plura desiderat, Stengelium Hundiumque citatos consulat. Sequuntur Uthonis Acta, prout ea apud Raderum exstant, partim ex Chronico Mettensi, partim ex Catalogo præfectorum deprompta.*

et dein iterum
ab Othone
Baviaræ duce
restituitur.

ACTA

Auctore anonymo.

Ex Chronico Mettensis cœnobii et ejusdem præfectorum Catalogo.

M etania vel Medena, hodie Metten, Benedictinæ professionis pervetustum in Inferiori Bavaria monasterium a, dimidium miliare Deggendorfensem civitatem b paululum a sinistra descendens Danubii ad lacum seu forestam c in ameno loco situm construi cepit temporibus Caroli Magni, imperatoris omnium Christianissimi ac munificentissimi ecclesiarum erectoris d, annum Christi circiter octingentesimum e. Vera originis historia sic habet. Habitabat in hujus loci solitudine et vasta adhuc tum temporis Danubiana utriusque ripa eremo, ad Michelzbuchensis parochiæ inter Danubium et Isaram f sita ad gubernandum gregem * pius quidam ac venerandus senex, beatus Gamelbertus nobili genere apud Bavaros natus g. Is, abjecta armorum

A S. Gamel-
berto baptiza-
tus B. Utho,

a

b

c

d

e

f

* lege site gu-
bernaulum

g

cura,

AUCTORE
ANONYMO.

h
i

et Michelsbuchensis parochus factus, dein in solitudinem

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

u

v

w

x

y

z

aa

ab

ac

ad

ae

af

ag

ah

ai

aj

ak

al

am

an

ao

ap

aq

ar

as

at

au

av

aw

cura, non sine prodigio aliquando religionis Romam ad SS. Petri et Pauli limina profectus, casu ibi h. baptizavit infantem quemdam, quem Utho-nem cognominavit: prævidens vir sapiens in spiritu, sibi aliquando suæ paternæ ecclesiæ i successurum.

2 Utho iste, cum ad virilem ætatem pervenisset, relicta Italia patria, peregrinatus est et ipse religionis ergo in Germaniæ partem illam ad Danubium sitam. Ubi cum ad S. Gamelbertum venisset k, humaniter ab eo exceptus ac parochia ea ipsa Michelsbuchensi a viro Dei, jam decrepito sene, donatus est. Præfuit hujus parochiæ plebeculæ, adhuc rudi et parum in Christianismo exercitatæ, post obitum S. Gamelberti itaque etiam Utho iste: donec aliquando, ingruentibus bellicis inter Carolum Magnum et Thassilonem Baviariæ ducem odiis ac tumultibus l, cogeretur bonus Vir, parochia deserta, trans præterfluentem Danubium secedere, et in silvis inter feras quietem et tutum refugium quærere. Ibi cum omnino animum ad eremiticam vitam adjecisset, cœpit sibi ipsi pius Pater ad fontem sui nominis m construere cellulam perexiguam in honore S. Michaelis, quod in his Baviariæ tumultibus bonorum angelorum prasidio servatus et ex hostium manu liberatus esset.

3 Pacatis iterum rebus in Bavaria, et sub jugum misso multoties jam rebellis Thassilone, cum daret Carolus victor n operam venationi: casu, aut potius Deo sic ordinante, ad hanc cellam venit, cumque ad conspectum et alloquium suum evocaret senem Uthonem, barbatur eremitam, intelligens ex illius cultu et oratione o (quæ plerumque certus mimi-que fallax character et index est) virum esse integræ secundumque Deum laudatissimæ conversationis, data ei dextra, opem promittit, Senemque discipulos colligere jubet. Hoc monasterium Benedictinæ professionis sumptibus Caroli Magni inchoatum ac fundatum est p, cujus primus abbas ab ipso imperatore designatus est Utho iste q.

4 S. Utho patria Romanus in Germaniam peregrinatus ad S. Gamelbertum venit*, a quo primum Michelsburgensis parochus designatur. Is paulo post in belli tumultibus fuga elapsus in vicino et trans-Danubiano nemore cellam sibi construxit eremiticam, ad miraculosum fontem r, quem adhuc hodie vulgus S. UTHONIS fontem nominat, in quo, qui morbo Gallico seu scabie Hispanica polluti sunt, sese lavantes, emundantur: certis tamen annis, quos ita salubres annos (ut ab hujus loci agricolis animadversum est) epidimia et grassans pestis excipit s. Quamdiu bonus is Pater ad abbatiam, cujus ipse primus abbas ab imperatore Carolo Magno constitutus est, sederit, in Fastos a nemine relatum est, aut si relatum, certe bellicis tumultibus iterum perit, ac in cineres redactum t. Sepelitur Abbas iste in choro templi ante aram maximam sublimi tumulo cum tali epigraphe:

Abbas hic primus Utho nec laudibus imus,
Hic jacet ut limus, cælis requiescit opimus.

ANNOTATA.

a A prima quidem sui institutione fuit Ordinis Benedictini, quem Carolus Magnus studiosè promovit: sed dein ad Monasterienses canonicos translatum; quibus ad sua remissis, iterum ad Benedictinos rediit, jussu Henrici Austriaci, verisimiliter ducis titulum necdum adepti. Videtur num. 19.

b Vulgo Deckendorff ex adverso Isaræ in Danubium sese exonerantis.

c Vox barbara, idem valens ac vox sylva.

d Sunt, qui velint, Carolum præter innumera a se dotata et ditata, a fundamentis totidem excitasse monasteria, quot sunt alphabeto litteræ.

e Etsi annus determinatus contuli monasterii haud certus sit, patet illius antiquitas ex constituto Ludovici Pii, de quo num. 11, et libro Societatum Augiensis monasterii, de quo num. 17.

f Oritur hic fluvius haud procul Oeniponte in Tyrolis; Monachium, Frisingam, Lanshutum Baviariæ urbes præterlabitur, ac tandem in Danubium influit.

g Vide tom. II Jan. pag. 785, ubi de illo agit Henschenius.

h Speciem veri aliquanto majorem habet, Uthonem in Italia Germanicæque confinio, quod alii scribunt, natum baptizatunque esse. Vide num. 7. Incertum plane, quo anno. Vide num. 5 et 6.

i Paternam dicit, verisimiliter quia is locus e paternam hereditate Gamelberto obtigerat, quod hujus Acta testantur.

k Si modus spectetur, quo hic Utho Gamelbertum accessisse dicitur, videri potest Utho in Gamelbertum forte fortuna incidisse: locum tamen tempusque adventus a Gamelberto, illiusque parentibus fuisse conditum, hujus demum Acta affirmant.

l Cœperunt odia multa anno 765: exauctoratus Thassilo 788: at, cum, Eginhardo teste, citra sanguinem res peracta sit; ac anno 788 primum cum Hunnis decertandum armis fuerit; ad hunc fortassis annum Utho gregem suum jam forte dispersum, aut alia, justaque de causa desererit. Certe Selenderus aliam attulit, qui, ne verbo quidem bellicos istos tumultus attigit, causamque Uthoniani discessus in superstitibus idololatriæ reliquiis transfert, quas e suorum animis evellere Utho incassum laborabat; quod quidem ab eorum temporum conditione genioque non magnopere abhorruisse, docet lex quinta inter populares decretis synodi Dingolfinganae, haud ita dudum ante celebratæ a Thassilone subjectas, quæ est de eo, quod Bajoarii STAPSAKEN dicunt, in verbis, quibus ex vetusta consuetudine paganorum idololatriam reperimus, ut deinceps non aliter dicat, qui quærit debitum. Hæc mihi injuste abstulisti, quæ reddere debes. Reus vero contradicat: Nec hoc abstuli, nec componere debeo. Iterato voce requisito debito dicat: Extendamus dexteram nostram ad justum judicium Dei; et tunc manus nostras uterque ad cælum extendat. Stapsaken autem vox Saxonica est ex Stap (statua) et Sac (causa) composita, ut idem valeat, quod causa ad idolum delata vel ante idolum contestata, ut Spelmanus opinatur in Glossario.

m Fons ille, Stengelio auctore, anno 1506 factus est hominum concursu celebris; dictusque S. Uthonis.

n Nempe, ut opinor, Hunnorum, quos ante evacuationem suam adversus Carolum in Baviariam evocarat; non strictè loquendo Thassilonis, quem citra sanguinem in ordinem redegit.

o Uthonis sanctitatem ex appensa e solis radio securi Carolum percipisse, perhibent alii, at qua auctoritate, quibusve testimoniis, ignoro.

p Probabilius conditi captum est circa annum 792, Carolo Romanorum patricio.

q Circa 800, quo Romanorum imperator Carolus coronatus est Romæ.

r Non itaque naturalis vis est fonti, qua eo abluti, morbo, de quo paulo post mentio fit, sanantur.

s Raderus aliquid hic deesse putat: iisdem verbis Stengelius utitur: hunc ego illis sensum accommodandum reor, ut post aliquot annorum salubrium seriem, pestem subinde grassari, animadversum sit, sive id ex aeris solive vitio, sive ex alia quacumque causa oriatur.

t Haud igitur certum est, Uthonem sub ann. 829 ex hac vita migrasse. Ab obitu Uthonis usque ad regimen inchoatum Nithardi, cui anno 857 diploma dedit Ludovicus Germaniæ rex, effluerunt anni circiter 56 secundum catalogum Hundianum: quos si ex 857 subtraxeris, ad initium sæculi IX calculus relabatur, coque annis aliquot inchoato, Utho obierit, si annos, quibus inter Uthonem et Nithardum Metamensi cœnobio Opportunus, Wolframus et Emicho præfuerunt, catalogus recte exhibeat; et Nithardo, jam annis aliquot abbati, dictum diploma datum esse posueris.